

Singapore Management University

Institutional Knowledge at Singapore Management University

Research Collection Lee Kong Chian School Of
Business

Lee Kong Chian School of Business

1-2021

Ecowelvaart: Een Oost-Aziatische kijk [in Dutch]

Arnoud Cyriel Leo DE MEYER

Singapore Management University, arnouddemeyer@smu.edu.sg

Follow this and additional works at: https://ink.library.smu.edu.sg/lkcsb_research

Part of the [Asian Studies Commons](#), [Demography, Population, and Ecology Commons](#), and the [Strategic Management Policy Commons](#)

Citation

DE MEYER, Arnoud Cyriel Leo. Ecowelvaart: Een Oost-Aziatische kijk [in Dutch]. (2021). *U-turn: Naar een nieuw sociaal contract*. 189-199.

Available at: https://ink.library.smu.edu.sg/lkcsb_research/6885

This Book Chapter is brought to you for free and open access by the Lee Kong Chian School of Business at Institutional Knowledge at Singapore Management University. It has been accepted for inclusion in Research Collection Lee Kong Chian School Of Business by an authorized administrator of Institutional Knowledge at Singapore Management University. For more information, please email cherylids@smu.edu.sg.

ECOWELVAART

EEN · OOST-AZIATISCHE · KIJK

¶ In een recent opiniestuk in *De Morgen* publiceerden 33 Vlaamse vrouwen een oproep voor de ontwikkeling van een ecologisch verantwoorde welvaart. Hun stelling dat welvaart en duurzaamheid geen tegenstelling moeten vormen, maar dat ze elkaar daarentegen juist kunnen versterken, sluit dicht aan bij een groeiende bewustwording in Oost-Azië over wat men hier wel eens 'ecosperity' noemt. Maar om ecowelvaart te verwezenlijken, zal er een enorme en gecoördineerde investering nodig zijn vanuit alle geledingen van de maatschappij. Hoe pakken we dit aan? Vertrekkende van de relatief succesvolle beheersing van de pandemie en haar gevolgen in Oost-Azië formuleert de auteur in deze bijdrage een aantal hypothesen over hoe we dit kunnen aanpakken.

ARNOUD DE MEYER

ECOWELVAART EEN OOST-AZIATISCHE KIJK

In een recent opiniestuk in *De Morgen* publiceerden 33 Vlaamse vrouwen een oproep voor de ontwikkeling van een ecologisch verantwoorde welvaart. (Demeester et al. 2020) Hun stelling dat welvaart en duurzaamheid geen tegenstelling moeten vormen, maar dat ze elkaar daarentegen juist kunnen versterken, sluit dicht aan bij een groeiende bewustwording in Oost-Azië over wat men hier wel eens ‘*ecosperity*’ noemt. Maar om ecowelvaart te verwezenlijken, zal er een enorme en gecoördineerde investering nodig zijn vanuit alle geledingen van de maatschappij. Hoe pakken we dit aan? Voor mij is de politiek die we gevoerd hebben om de gevolgen van de Covid-19-pandemie in te dijken, een goede algemene repetitie, op relatief kleine schaal, om uit te vissen hoe we ecowelvaart kunnen realiseren. Vertrekkende van de relatief succesvolle beheersing van de pandemie en haar gevolgen in Oost-Azië wil ik in deze bijdrage een aantal hypotheses formuleren over hoe we dit kunnen aanpakken.

¶ Om ecowelvaart te verwezenlijken, zal er een enorme en gecoördineerde investering nodig zijn vanuit alle geledingen van de maatschappij.

Ecosperity

Begin juli 2020 zou Temasek, het Singaporese *sovereign wealth fund*, de tweede Ecosperity Conference in Singapore hebben georganiseerd. (www.ecosperity.sg) De conferentie werd echter uitgesteld tot juli 2021 vanwege de reisbeperkingen die een gevolg waren van de pandemie. Zoals ik reeds vermeldde, brengt het concept van *ecosperity* welvaart (*prosperity*) samen met duurzaamheid (*ecology*). Het weerspiegelt de overtuiging van Temasek en Singapore dat duurzaam handelen en er sociaaleconomisch wel bij varen niet met elkaar in strijd hoeven te zijn.

Het doel van deze conferenties is om de vermeende grenzen en beperkingen van duurzame groei te doorbreken door via een wetenschappelijk sterk ondersteunde benadering een invloed te krijgen op de megatrends in de wereld. De conferenties brengen een internationale groep bedrijfsleiders, politieke leiders en wetenschappers samen om uit te vissen hoe duurzaamheid en economische welvaart elkaar kunnen versterken en hoe duurzaamheid economische groei kan creëren en vice versa. Thema's die worden besproken, zijn het verlies aan biodiversiteit, en hoe dat misschien erger is dan klimaatverandering; het ontkoppelen van koolstofemissies van de economische groei; het overgrote probleem van de waterbevoorrading in China, Zuidoost-Azië en India, waar men bijna overal afhankelijk is van de rivieren die hun oorsprong vinden in het Himalayagebergte; of de ambitie van Singapore om tegen 2030 30% van zijn voeding in de stadstaat te produceren tegenover nu slechts 5%. Zo kondigde Singapore begin december 2020 aan dat het als eerste land ter wereld kippenvlees geproduceerd in een bioreactor had goedgekeurd voor consumptie. (The Straits Times 2020) Velen zullen hierbij de wenkbrauwen gefronst hebben, maar als dit kippenvlees op grotere schaal zou worden geproduceerd door het cultiveren van dierlijke cellen in een reactor, zou dit uiteraard de impact op het milieu van de gigantische kweekstallen en het transport van kippenvlees naar de stedelijke markten sterk verminderen.

Verandering in Azië

Ik citeer het voorbeeld van deze conferentie en de thema's omdat het tekenend is voor een verandering die zich in Azië snel aan het doorzetten is. Lange tijd lag Azië achter op de rest van de wereld op het vlak van duurzaamheid. Het was gekend voor het bouwen van vervuilende kolencentrales voor de productie van elektriciteit; het niet-verwerken van plastic; het uitputten van de water-reserves; en het verwelkomen en verwerken van afval van over de ganse wereld. Maar daar is de laatste maanden nogal wat verandering in gekomen, en de pandemie is daar helemaal niet vreemd aan. President Xi Jinpings engagement, in zijn toespraak tijdens de viering van 75 jaar Verenigde Naties, om China tegen 2060 koolstofneutraal te maken, heeft heel veel positieve weerklank gehad in gans Azië. Eerste minister Suga heeft zich, in zijn eerste politieke verklaring voor het Japanse parlement in oktober 2020, ertoe verbonden om Japan tegen 2050 koolstofneutraal te maken. Men verwacht dat Korea snel zal volgen. En ook in Zuidoost-Azië verandert er veel. Indonesië, de regio's grootste vervuiler, werkt op een initiatief om 1 miljard US\$ te investeren in zonne-energie, wat ook 22.000 nieuwe jobs zou creëren. Vietnam heeft recent een masterplan aangekondigd waardoor haar afhankelijkheid van fossiele brandstoffen sterk zal verminderen. Met zijn nog steeds groeiende economieën, een ideaal klimaat om hernieuwbare energie te produceren, en een jonge en mobiele bevolking van meer dan 640 miljoen personen heeft Zuidoost-Azië wellicht het potentieel om een spil te worden in de ontwikkeling van een groene infrastructuur.

Ik gebruikte met opzet het woord 'potentieel'. Want dit alles is geen garantie: China en Japan hebben enkel beginselverklaringen afgelegd. Er zijn jammer genoeg nog weinig concrete plannen over hoe ze hun plannen zullen realiseren. En er moeten nog veel belemmeringen worden overwonnen en het realiseren van de intenties zullen grote investeringen vergen op het terrein van duurzame infrastructuur, herscholing van grote bevolkingsgroepen, gedragsveranderingen bij zowel de

bevolking als de politieke leiders, creatieve methodes in het herorganiseren van de belastingstelsels, enzovoort. Maar het lijkt me ook duidelijk dat de middelste en de lagere sociale klassen die nog maar net een beetje welvaart hebben verworven, deze veranderingen enkel zullen aanvaarden als hun welvaart behouden en zelfs verhoogd kan worden. Zullen we hen ervan kunnen overtuigen om anders te leven? Wellicht wel. Maar niet om armer te leven. Voor een bevolking zoals die van Singapore, die zich nog kan herinneren wat het was om in een derdewereldland te leven, zal het moeilijk zijn om het huiselijk comfort, onderwijs van hoge kwaliteit, heel goede en breed toegankelijke gezondheidszorg, betrouwbare telecommunicatie op hoge snelheid, cultuur, ontspanning, enzovoort op te geven. En dit is wellicht nog sterker het geval in China, Indonesië, Maleisië of Thailand.

Politieke leiders weten dat er eigenlijk geen alternatief is voor investeren in ecowelvaart. Als men niets doet om nu de duurzaamheid te verhogen, kunnen de kosten op termijn veel hoger oplopen. De geplande investeringen in de infrastructuur, zoals dijken en stormweringen die nodig zijn ter bescherming tegen het rijzende niveau van de zee, worden voor Singapore, met zijn oppervlakte van amper 710 km², nu al op meer dan 65 miljard euro geschat. En andere gevolgen zoals klimaatmigratie en nieuwe pandemieën zullen misschien ook nog verscheurende – en wellicht zelfs duurdere – gevolgen hebben voor onze maatschappijen. Dit zal een grote collectieve en eerlijk verdeelde inspanning van de bevolkingen vergen. ‘Collectief’ is hierbij het sleutelwoord. Duurzaamheid combineren met welvaart is een uitdaging die de medewerking van allen zal vergen.

 Empathie verhoogt de kans om een consensus op te bouwen.

Wat kunnen wij leren

Kunnen we die uitdaging aan? Ik hoop en denk het. Waarom? Voor mij was de gemeenschappelijke reactie op de gevolgen van de pandemie een soort pilootexperiment of een algemene herhaling over hoe onze diverse maatschappijen langdurige en heel bedreigende uitdagingen kunnen aanpakken. (Buelens 2020) Ik ga er inderdaad van uit dat de ervaringen die we hebben opgedaan met het onder controle houden van de Covid-19-pandemie in Oost-Azië, Zuidoost-Azië, Australië en Nieuw-Zeeland er ons van kunnen overtuigen dat we grote gemeenschappelijke uitdagingen aankunnen. Deze zeer verschillende landen hebben de opeenvolgende golven van de Covid-19-besmettingen succesvol bestreden met de nu welbekende combinatie van lockdowns, tracking and tracing, massaal testen, snelle medische opvolging, het isoleren van besmette personen, het opleggen van quarantaines en reisbeperkingen, het creëren van nieuwe capaciteit om patiënten te behandelen, enzovoort. In Tabel 1 geef ik een momentopname van de mortaliteit per honderdduizend inwoners voor een reeks Australaziatische en Europese landen.¹ De keuze van de landen is een beetje arbitrair, maar het gaat telkens om democratische landen. België met zijn bijna 150 doden per 100.000 inwoners ligt een ordegrootte hoger dan Duitsland of Finland, en meer dan twee ordegroottes boven de resultaten van Oost-Azië. Er zijn dus verschillen mogelijk in hoe we een crisis beheren. Wat kunnen we daaruit leren?

¶ Als we de grote maatschappelijke uitdaging
van ecowelvaart willen aanpakken,
dan moeten we nog meer onderzoek uitvoeren
over hoe dat te doen.

Tabel 1 Mortaliteit als gevolg van COVID-19 per 100.000 inwoners op 3 december 2020

(bron: Johns Hopkins Coronavirus Resource Center)

Land	Mortaliteit per 100.000 inwoners
België	146.96
Nederland	55.24
Frankrijk	78.85
Duitsland	20.71
Finland	7.23
Singapore	0.51
Australië	3.63
Nieuw-Zeeland	0.51
Taiwan	0.03
Japan	1.67
Zuid-Korea	1.02

Een echt antwoord op deze vraag heb ik nog niet. Op dit moment kan ik enkel beschouwingen met u delen, die ik hier als hypothesen formuleer.

- I Er zijn uiteraard andere parameters mogelijk zoals het aantal infecties, de oversterfte over een bepaalde periode of de impact op de economie, gemeten via bijvoorbeeld de groei of de inkrimping van het Bruto Nationaal Product. Hier wil ik alleen maar aanduiden dat er verschillen zijn in hoe we de crisis hebben aangepakt.

- 1 Oost-Aziatische landen waren wellicht beter voorbereid op de gevolgen van een pandemie omdat ze lessen geleerd hadden uit voorgaande crises zoals SARS, MERS, Varkenskoorts, enzovoort. Ze hadden hun draaiboek opgesteld, reservecapaciteit in de gezondheidszorg opgebouwd, en hebben zeer snel maatregelen genomen. Hadden ze alles voorzien? Neen. Een voorbeeld daarvan is de uitbraak van infecties bij migrantenarbeiders in Singapore. Op basis van het draaiboek opgesteld na de voorgaande gezondheidscrisis ging men ervan uit dat besmetting alleen zou gebeuren door zieke personen. Die konden snel worden opgespoord door de lichaamstemperatuur te meten. Dus zag je overal thermometers opduiken. Maar men had er niet op gerekend dat asymptomatische personen ook besmettelijk konden zijn. Dit gebeurde des te meer bij de migrantenarbeiders die allemaal vrij jong en gezond zijn, maar die dicht opeengepakt in slaapkazernes leven. Het heeft wellicht ongeveer twee weken geduurd vooraleer men in Singapore op isolatie van deze groepen is overgegaan, en men massaal is gaan testen. **Hypothese?** *Leer als een maatschappij uit voorgaande ervaringen, en wees behendig genoeg om snel te leren uit mislukkingen.* Buelens geeft in een recent overzicht over hoe we als een maatschappij kunnen leren, heel wat interessante suggesties. (Buelens 2020)
- 2 De meeste Oost-Aziatische landen hadden voldoende reservecapaciteit opgebouwd in hun gezondheidssysteem, zoals het aantal bedden op afdelingen voor intensieve zorg. Of ze hadden de middelen om snel capaciteit op te bouwen, zoals we zagen in Wuhan, waar men in twee weken een prefab-ziekenhuis heeft gebouwd. Of in Singapore, waar men via een losse samenwerking tussen de overheid, een paar bedrijven en de ordediensten in een paar dagen grote tentoonstellingsruimtes en twee cruiseschepen ombouwde tot isolatieafdelingen. **Hypothese?** *Zorg dat je voldoende reservecapaciteit hebt opgebouwd bij de kritische interventiegroepen.*

- 3 Het voorgaande voorbeeld van Singapore toont ook aan dat geen enkele groep het monopolie heeft over de oplossing tegenover een dergelijke uitdaging. De reactie vereiste het samenwerken in een ecosysteem van vele diverse groepen.² In dit geval ging het om de zorgverstrekkers, de niet-gouvernementele organisaties die dicht bij de migrantenarbeiders stonden, ordediensten, bedrijven, en vele overheidsinstellingen. Hoe de samenwerking in zo'n ecosysteem werkt, kunt u in een van mijn andere publicaties lezen. (De Meyer & Williamson 2020) Vooral hoe men een ecosysteem leidt, is heel anders dan wat men normaal zou verwachten. Het vergt veel meer luisteren, zelfs naar zwakke signalen, duidelijk richting geven, veel meer overtuigingskracht hebben en vooral een grote geloofwaardigheid op basis van expertise en vertrouwen in de vermogens van een leider. Een tweede voorbeeld van hoe integratie en coördinatie tussen instellingen die weinig met elkaar te maken hebben belangrijk kan zijn, is Taiwan. Taiwan reageerde zeer snel op de opkomende pandemie en is wellicht een kampioen in lage mortaliteit omdat ze een zeer goede integratie hadden van de gegevensbanken in de gezondheidszorg enerzijds en de immigratie en grenscontroles anderzijds. Daardoor konden ze in begin januari 2020 en dus sneller dan in het Chinese Wuhan vaststellen dat er een viraal probleem was bij terugkerende reizigers uit China. **Hypothese?** *Samenwerking in een ecosysteemverband zal nodig zijn om de uitdagingen op het gebied van ecowelvaart aan te gaan.*
 - 4 Wat wellicht moeilijker te veralgemenen is, is de rol van de cultuur en hoe men consensus creëert in een maatschappij. In sommige culturen primeert de individuele persoon over de groep. Het is de individuele persoon die wil beslissen of zij of hij een masker draagt, of zij of hij een traceerapp zal plaatsen op zijn telefoon, enzovoort. In andere culturen primeert het belang van de groep
- 2 Een ecosysteem als organisatievorm is een relatief ongestructureerd netwerk van personen en organisaties die hun bekwaamheden en rollen in het netwerk coördineren en hun investeringen op elkaar afstellen om samen nieuwe maatschappelijke waarde te creëren of efficiëntie te verhogen.

over dat van de individuele persoon, en is het misschien gemakkelijker voor een overheid om bepaalde gedragspatronen op te leggen voor het algemeen welzijn. Oosterse culturen zijn meer groepsgericht dan sommige Europese, en zeker de Noord-Amerikaanse cultuur. Maar in mijn Tabel 1 zitten ook Australië en Nieuw-Zeeland, die veel dichter tegen de Angelsaksische cultuur aanleunen. **Hypothese?** *Om brede maatschappelijke veranderingen door te drukken, moet er een consensus bij de bevolking ontstaan. Hoe die consensus wordt verkregen, is wellicht bepaald door de lokale cultuur.* Maar wat 'de cultuur' ook mag wezen, een consensus kán worden opgebouwd. De recente verkiezingsoverwinning in oktober 2020 van de Nieuw-Zeelandse eerste minister Jacinda Ardern heeft dit overduidelijk aangetoond.

- 5 Er zijn de laatste maanden een paar publicaties geweest die suggereerden dat landen of regio's die door vrouwen worden geleid de crisis beter hebben doorstaan. Men verwees dan naar Ardern in Nieuw-Zeeland, Tsai In-Wen in Taiwan, Koike in Tokyo, Merkel in Duitsland en een aantal vrouwelijke premiers in Noord-Europa. Ik denk dat het nog wel wat onderzoek zal vergen om die hypothese te weerleggen of te bevestigen. Maar het valt me op dat de echte hypothese is *dat deze leiders het vertrouwen op wetenschappelijk goed gestaafe inzichten combineerden met een hoog niveau aan empathie.* Vertrouwen op wetenschappelijke inzichten verhoogt de kans om de juiste beslissingen te nemen. Empathie verhoogt de kans om een consensus op te bouwen.
- 6 En ten slotte denk ik dat succesrijke landen ook een goed evenwicht hebben gevonden tussen het nastreven van een gezonde samenleving en het behoud van economische welvaart. **Hypothese?** *Het aanpakken van grote gemeenschappelijke uitdagingen vergt steeds het intelligent en invoelend combineren van vele verschillende criteria.*

Sommigen zullen mij verwijten dat ik hypotheses formuleer en geen oplossingen aanbied. Dat is omdat ik van oordeel ben dat er nog heel veel onderzoek nodig zal zijn om te begrijpen hoe we ecowelvaart kunnen realiseren. En ik besef dat mijn setje hypotheses onvolledig is. Misschien worden ze ook wel door onderzoek weerlegd. Maar dat is precies waar ik hier voor opkom. Als we de grote maatschappelijke uitdaging van ecowelvaart, met andere woorden: het combineren van duurzaamheid met sociaaleconomische welvaart voor iedereen, durven aanpakken, dan moeten we nog meer onderzoek uitvoeren over *hoe* dat te doen. De manier waarop wij de complexe en multidimensionale crisis hebben aangepakt die door de pandemie werd gecreëerd, is voor mij een pilootproject: een testcase waaruit we kunnen leren wat ons te wachten staat als wij ecowelvaart willen creëren. We mogen de kans om hieruit te leren niet laten voorbijgaan. Jammer genoeg kunnen we bij het realiseren van ecowelvaart niet tegen de risico's beschermd worden met een eenvoudige oplossing zoals een vaccin zoals VN-Secretaris-Generaal Guterres zei op 2 december 2020 (Guterres 2020): *'But there is no vaccine for the planet. Nature needs a bailout.'* ■

Literatuur

BUELENS, M. (2020). *De verblinde samenleving*. Tiel: Lannoo.

DE MEYER, A., & WILLIAMSON, P. (2020). *The Ecosystem Edge. Sustaining Competitiveness in the Face of Disruption*. Redwood City, California: Stanford University Press.

DEMEESTER, W., CANTILLON, B., & DE CAIGNY, S. (2020). *De Morgen*. Dit is een uniek moment voor de transitie naar ecowelvaart. Gepubliceerd op 18 juni 2020.

GUTERRES, A. (2020). *The State of the Planet*. Columbia University. Speech gehouden op 2 december 2020. Te raadplegen op: <https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sgspeech-the-state-of-planet.pdf>

The Straits Times. (2020). *In a World First, Cultured Chicken Meat Approved for Sale in Singapore*. Gepubliceerd op 2 december 2020. Te raadplegen op: <https://www.straitstimes.com/singapore/environment/worlds-first-cell-cultured-chicken-likely-to-be-at-restaurants-in-singapore>